

Kombinatorika és gráfelmélet 2.

5. gyakorlat, 2020. október 9.

Listaszínezés

Tudnivalók:

G minden v csúcsához tartozik egy $L(v)$ színlista. G L -színezhető, ha van olyan (jó) színezése, ahol minden v csúcs színe, $c(v) \in L(v)$.

G listaszínezési száma $ch(G)$ a legkisebb k , amelyre igaz, hogy ha minden v -re $|L(v)| = k$, akkor G L -színezhető.

Minden G -re $\chi(G) \leq ch(G)$, és minden k -ra van olyan G , hogy $\chi(G) = 2$ de $ch(G) > k$.

Minden G -re $ch(G) \leq \Delta(G) + 1$.

Listaszínezési sejtés: Ha G élgráf, akkor $\chi(G) = ch(G)$.

Galvin tétel: Ha G páros gráf élgráfja, akkor $\chi(G) = ch(G)$.

Thomassen 94: Ha G síkgráf, akkor $ch(G) \leq 5$.

Voigt 93: Van olyan G síkgráf, amelyre $ch(G) = 5$.

1. Határozzuk meg $ch(K_{2,4})$ értékét. ($K_{2,4}$ a két színosztályában 2 és 4 pontot tartalmazó teljes páros gráfot jelöli.)

Megoldás: A válasz 3. Először adunk 2-es listákat, amiről nem lehet kiszínezni. Legyen a két fenti pont listája (1, 2) és (3, 4), az alsóké (1, 3), (1, 4), (2, 3), (2, 4). Bárhogy színezzük a felső pontokat, minden lehetséges színpárhoz van egy olyan listájú alsó csúcs, ami bedöglük.

3 hosszú listák: először kiszínezzük a felső két pontot, tetszőlegesen. Utána az alsókat. Minden alsónak csak a két felső szomszédja van, tehát max 2 tiltott szín, ezért 3 hosszú listákról ki lehet őket színezni.

2. Igaz-e, hogy ha $\chi(G) = ch(G)$, akkor $\chi(\overline{G}) = ch(\overline{G})$?

Megoldás: Nem, pl ha G két diszjunkt háromszög: $\chi = ch = 3$, de a komplementere a $K_{3,3}$, aminek $\chi = 2$, $ch = 3$.

3. Igaz-e, hogy ha a G gráf minden csúcsához adott egy legalább $ch(G)$ méretű színlista, akkor G alkalmas csúcssorrend esetén mohón kiszínezhető úgy, hogy minden csúcsnak a listáján szereplő legkisebb olyan színt választjuk, ami nem azonos az eddigi megszínezett, az adott csúccsal szomszédos csúcsok valamelyikének színével?

Megoldás: Igen. Mondjuk legyenek a színek az 1, 2, ..., számok. Vegyük az adott listákhoz azt a színezést, ahol a (növekvő) szín-sorozat (mint számok) lexikografikusan a lehető legkisebb. (Vagyis a lehető legtöbb 1-es, azon belül a lehető legtöbb 2-es, stb. Ezután vegyük a csúcsokat a színük szerint növekvő sorrendben. Erre pont az adott színezést kell kapnunk.

4. Legyen $K_{2,2,\dots,2}$ az a gráf, aminek komplementere n diszjunkt él. Határozzuk meg a $ch(K_{2,2,\dots,2})$ listaszínezési számot.

Megoldás: n . Annyi biztos kell, mert van benne teljes n -es. Most vegyünk mindegyik csúcsához egy n -es listát. Ha van olyan pár, amiknek a listájának van közös színe, akkor színezzük ki őket erre a színre és ezt a színt húzzuk ki a többiek listájáról, indukció. Ha nincs: definiáljunk egy páros gráfot, alul csúcsok (hazasparok) felül színek, és könnyű ellenőrizni a Hall feltételt, van az alsókat lefedő párosítás. (Lásd csokis feladat, Kombi1.)

5. Mutassunk olyan gráfot, ami egyetlen gráfnak sem élgráfja.

Megoldás: Pl egy teljes ötös mínusz egy él. Tegyük fel, hogy élgráf. Van benne egy teljes négyes, ez négy egy csúcsú élnek felel meg. Az ötödik csúcsnak megfelelő él is ebbe a csúcsba kell hogy menjen, mert hárommal is össze van kötve. De akkor a negyedikkel is szomszédos, irtózatós ellentmondás!!!

6. Mutassuk meg, hogy ha G élgráf, akkor $ch(G) \leq 2\chi(G) - 1$.

Megoldás: Legyen $G = L(H)$. Tekintsünk G -ben egy csúcsot. Ez H egy élének felel meg, és ennek az élnek legfeljebb $\Delta(H) - 2$ másik éllel lehet közös végpontja (mindkét végén max $\Delta(H) - 1$ -gyel). Tehát $\Delta(G) \leq 2\Delta(H) - 2$. Ekkor viszont $ch(G) \leq \Delta(G) + 1 \leq 2\Delta(H) - 1 \leq 2\chi(G) - 1$.

7. Igazoljuk, hogy ha a véges, egyszerű G gráf minden v csúcsára $|L(v)| > d(v)$ teljesül, akkor G L -listaszínezhető. ($d(v)$ jelöli a v csúcs fokszámát.)

Megoldás: Mohó színezéssel.

8. Mutassuk meg, hogy tetszőleges T legalább két pontú fára $ch(T) = 2$.

Megoldás: Indukció a csúcsok számára. 2-re trivi, legyen $n > 2$, T n csúcsú fa és minden csúcson 2 hosszú listák. T -nek van egy levele (1 fokú csúcsa) v , szomszédja u . Ekkor $T \setminus v$ egy T' fa, amit indukcióval ki tudunk színezni a listákról. Végül v -t is ki tudjuk színezni, mert van a listáján u színétől különböző szín.

Ja, és persze $ch \geq 2$, ezért $ch = 2$.

9. Bizonyítsuk be, hogy ha C páratlan hosszú kör, akkor $ch(C) = 3$.

Megoldás: Egyrészt $ch(C) \geq \chi(C) = 3$. Másrészt mohó színezéssel végigszágulunk a csúcsokon. ($\Delta = 2$)

10. Tetszőleges G gráfra legyen $3G$ a következő gráf. Vesszük G három diszjunkt példányát, és az egymásnak megfelelő csúcsokat a különböző példányokban összekötjük.

Bizonyítsuk be, hogy ha G síkgráf, akkor a $3G$ gráf listaszínezési száma legfeljebb 7. (Vagyis $ch(3G) \leq 7$.)

Megoldás: Tegyük fel, hogy adottak a 7 hosszú listák. Először az egyik példányt színezzük, 7 hosszú listákról simán megy, még 5 hosszúról is menne. Most a második példányban minden listáról kihúzzuk a kiszínezett megfelelő csúcs színét, még mindig legalább 6 hosszúak a listák, megint ki tudjuk színezni a listákról. Most pedig a harmadik példányban minden listáról kihúzzuk a kiszínezett megfelelő csúcsok színét, még mindig legalább 5 hosszúak a listák, megint ki tudjuk színezni a listákról.

11. Egy G gráfot sikerült lerajzolni úgy, hogy összesen egy él-metszés van. Bizonyítsuk be, hogy

a. $ch(G) \leq 6$,

b. $ch(G) \leq 5$.

Megoldás:

a: Ebből a gráfból ha elveszünk egy metsző élt, akkor síkgráfot kapunk, tehát ennek a gráfnak max $3n - 5$ éle van. Ezért van max 5-ödfokú csúcs, elveszünk, indukcióval kiszínezzük a maradékot, és a 6 hosszú listáról v -nek is lesz megfelelő szín.

b: Feltehetjük, hogy G háromszögelt, kivéve a keresztet, ami egy négyszögben van. Hagyjuk el a két keresztelő élt, legyen a négyszög a külső tartomány. Az 5-os listákról vegyünk egy-egy színt a két szomszédos csúcsnak, és 3 – 3 különbözőt a szembelevőknek. Thomassen tétele alapján ezekről a listákról ki lehet színezni.

12. Jelölje $\chi''(G)$ a G gráf teljes kromatikus számát, azaz a minimális színszámot, ami szükséges érvényes teljes színezéshez úgy, hogy a csúcsokat és az éleket is színezzük, azzal a feltétellel, hogy érintkező elemek (összekötött csúcsok, közös csúccsal rendelkező élek, egy él és annak egy végpontja) nem lehetnek azonos színűek. Igazoljuk, hogy a listaszínezési sejtésből következne, hogy $\chi''(G) \leq \Delta(G) + 3$ minden G gráfra. (Listaszínezési sejtés: Ha G élgráf, akkor $\chi(G) = ch(G)$.)

Megoldás: Minden e élre legyen $L(e) = \{1, 2, \dots, \Delta(G) + 3\}$. Most színezzük is G csúcsait a szokásos módon $\Delta(G) + 1$ színnel. Minden e él listájából húzzuk ki a két végpontjának a színét. Most minden élen van egy legalább $\Delta(G) + 1$ hosszú lista, ezekről a listákról kell színezni úgy, hogy a szomszédos élek különböző színűek legyenek. A Vizing tétel alapján $\chi'(G) \leq \Delta(G) + 1$, a listaszínezési sejtés alapján pedig $ch(L(G) = \chi'(G)$, tehát a $\Delta(G) + 1$ hosszú listákról ki tudjuk színezni az éleket.

13. G egy síkgráf, amelynek legalább 4 csúcsa van. Van 7-féle színünk, $\{1, 2, \dots, 7\}$, ezekkel ki akarjuk színezni a csúcsokat. De valaki megelőzött minket, és kiszínezett 4 csúcsot, amelyek egy teljes 4-est feszítenek, az 1, 2, 3, illetve 4 színekkel. Bizonyítsuk be, hogy be tudjuk fejezni a színezést, vagyis ki tudjuk színezni a többi csúcsot az $\{1, 2, \dots, 7\}$ színekkel úgy, hogy a szomszédos csúcsok különböző színűek legyenek.

Megoldás: 1. megoldás: Legyen v_1, v_2, v_3, v_4 a négy kiszínezett csúcs, v_i színe i . Rajzoljuk le G -t a síkra. A v_1, v_2, v_3, v_4 között futó élek a síkot 4 tartományra bontják, legyenek ezek T_1, T_2, T_3, T_4 , úgy, hogy T_i határán

v_1, v_2, v_3, v_4 közül a v_i -től különböző három csúcs van. A G gráf különböző T_i tartományokban levő csúcsai nincsenek összekötve, így a különböző tartományokban levő csúcsokat színezzük egymástól függetlenül. Tekintsük a T_i tartományban levő csúcsokat. Ezek egy síkgráfot feszítenek G -ben, színezzük ki őket az $i, 5, 6, 7$ színekkel. A négyszíntétel szerint ez megtehető. Ezt elvegezve $i = 1, 2, 3, 4$ -re, G egy színezését kapjuk, amely kielégíti a feltételeket.

2. megoldás:

Legyen v_1, v_2, v_3, v_4 a négy kiszínezett csúcs, v_i színe i . Egy pillanatra felejtsük el v_1, v_2, v_3, v_4 színét. Színezzük ki G -t az a, b, c, d színekkel. A négyszíntétel szerint ez menni fog. Mivel v_1, v_2, v_3, v_4 egy teljes 4-est feszítenek, különböző színűek, vagyis éppen az a, b, c, d színekkel vannak színezve. Az általánosság megsértése nélkül feltehetjük, hogy v_1 színe a , v_2 színe b , v_3 színe c , v_4 színe d . Színezzük át az a színű pontokat 1 színűre, a b színű pontokat 2 színűre, a c színű pontokat 3 színűre, a d színű pontokat 4 színűre. Ez a színezés kielégíti a feltételeket, ráadásul az 5, 6, 7 színeket nem is használtuk!

14. A G gráfból bárhogy elhagyunk 4 élt, a kapott gráf síkgráf. Bizonyítsuk be, hogy G listaszínezési száma, $ch(G) \leq 6$.

Megoldás:

Tegyük fel, hogy G -ben minden pont foka legfeljebb 3. Ekkor könnyen látható, hogy $ch(G) \leq 4$, tetszőleges 4 hosszú színlistákról sorban ki tudjuk színezni a csúcsokat.

Tehát feltehetjük, hogy van olyan v csúcs, amelynek a foka, $d(v) \geq 4$. Hagyjunk el 4 v -re illeszkedő élt, legyen G' a kapott gráf, amely a feltétel szerint síkgráf. Most hagyjuk el v -t G' -ből, az így kapott G'' gráf is síkgráf. Tekintsünk tetszőleges 6 hosszú színlistákat G csúcsain. Meg kell mutatnunk, hogy ezekről a listákról kiszínezhető G . Színezzük ki először v -t egy tetszőleges c színnel a listájáról. Most húzzuk ki a c színt minden további csúcs listájáról. Tehát a G'' gráfot kell kiszíneznünk és minden csúcsnak 5 vagy 6 hosszú a színlistája. Mivel G'' síkgráf, Thomassen tétele szerint ez megtehető. Ez pedig, a c színű v -t visszatéve, G megfelelő színezését adja a 6 hosszú listákról.

15. A G síkgráf minden csúcsához tartozik egy 5 hosszú színlista, kivéve egy csúcsot, amelyhez 1 hosszú lista tartozik. Bizonyítsuk be, hogy G kiszínezhető az adott listákról.

Megoldás: Thomassen

Házi feladat

1. Bizonyítsuk be, hogy $ch(K_{n,n^n}) = n + 1$ minden pozitív egész n -re. (K_{n,n^n} a két színosztályában n és n^n pontot tartalmazó teljes páros gráfot jelöli.)

2. Bizonyítsuk be, hogy ha C páros hosszú kör, akkor $ch(C) = 2$.